

Derslik Değiştirmenin Müzik Öğretmenliği Öğrencileri Üzerine Etkileri

Zekeriya Kaptan
Cumhuriyet Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı; Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği öğrencilerinin, eğitim fakültesi binası dışında, başka bir binada eğitim görmelerinin aynı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin yetişmeleri üzerine etkilerini kendi görüşleri temelinde ortaya koymaktır. Araştırmada, betimsel yöntem kullanılarak durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır. Bunun için bir anket geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda, öğretmen adaylarının aynı bir binada olmaktan dolayı, eğitsel kazanım eksikliği yaşadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: müzik öğretmenliği öğrencileri, betimsel yöntem, eğitsel kazanım

The Effects of Replacing Lecture Rooms on Music Teacher Training Students

The aim of this study; is to present the effects of being educated in a building separated from the Education Faculty of the University in another building, on the students of the Education Faculty Music Teaching Section, displayed in their own words. In the research, the situation has been noted with descriptive methods. For this purpose a survey has been developed and applied. At the end of the study, it was noted that the candidate teachers experienced educational acquisition deficiency.

KeyWords: student of music teaching, descriptive method, educational acquisition

Birey olarak her insan bazı biyolojik ve psikolojik özelliklerle donanık bir varlık olarak doğal, toplumsal ve kültürel öğelerden oluşan bir çevre içinde doğar; doğduğu çevredeki doğal, toplumsal ve kültürel öğelerle birlikte, yan yana ve iç içe yaşar; çevresindeki öğelerle az ya da çok fakat sürekli bir etkileşim içinde bulunur. Bu etkileşim süreci içinde insan çevresindekilerle birlikte kendi yaşam etkinliğinin farkına/bilincine varır ve toplumsallaşıp kültürlenerek oluşur, değişir ve gelişir.

İnsanın kültürel evrimi, başta “kültürlenme”, “kültürleme” ve “kültürleşme” olmak üzere belli kültürel süreçlerle oluşur. Bu süreçler; bilinçli-bilinçsiz, amaçlı-amaçsız, planlı-plansız, düzenli-düzensiz, istemli-istemli, dış etkiyle-kendiliğinden, saptamsal-rastlamsal v.b. olmak üzere değişik biçimlerde gerçekleşir. İşte bu bilinçli, amaçlı ve istemli bir kültürlenme, kültürleme ve kültürleşme süreci en geniş anlamıyla eğitimidir (Uçan,1997, s.7). Eğitim insan doğasının zorunluluğudur. Doğduğu andan itibaren kendisini eğitim sürecinin içinde bulan insan hayatı boyunca bu sürecin içinde kalır (Yücel, 2004, s.2).

İnsan bedensel varlığının yanı sıra en az onun kadar değerli olan toplumsal bir yeteneğe de sahiptir. Bu yeteneği ile toplumsal yaşama son derece hazır ve elverişli bir yapıdadır. Bu bakımdan doğumla birlikte fiziksel ve bedensel gelişme gösteren insan, toplumsal olarak da topluma uyum çabası içine girmektedir. Bu süreç ise belli bir toplum ve ortamda meydana gelir. Eğitime anlam ve işlem kazandıran da, işte bu süreçtir. (Doğan, 2002, s.145). Eğitim, kendisine verilen eğitime görevi ile toplumu hem etkiler hem de toplumun yapısından büyük oranda etkilenir. Toplum bu etkilere karşılık eğitimi kendine uydurmaya çalışır. Eğitimin kendisini toplumsal yapıya uydurması demek; bu yapıya uygun biçimde eğitim programı yapması ve bunu gerçekleştirmesi demektir. İşte toplumun yapısından gelen bu bilgiler ve etkiler, eğitimin toplumsal temellerini

oluşturur (Başaran, 1983, s.13).

Eğitim bireyin, başta içinde bulunduğu toplumun sonra dahil olduğu evrensel yapının etkin bir üyesi haline getirilmesi sürecidir (Toprakçı, 2004, s.4). Bu süreç, hem toplumsal yaşantıyı (Fidan ve Erden, 1992, s.93) hem de insanın yaşadığı topluma uyumunu içerir. İlk zamanlarda örgütlü olmayan ve tesadüflere bağlı olarak gelişen bu süreç; toplumlar karmaşık bir hale geldikçe yetersiz kalmış ve kurumsal eğitim gelişmeye başlamıştır (Büyükkaragöz,1998, s.41). Eğitimin bir bilim dalı olması (Toprakçı, 2002, s.119-150), bireyin eğitimiyle ilgilenecek özel uzmanlık ve beceriye sahip insanların yetiştirilmesini zorunlu kılmıştır. Tarihinin çok eskilere dayanmasına karşın “modern eğitim kurumu”nun doğuşuyla bir meslek haline dönüşen öğretmenlik mesleği, bugün birçok ülkede bilimsel, akademik ve uzmanlık boyutlarının önem kazandıdığı seçkin, profesyonel bir meslek statüsündedir (Hacıoğlu ve Alkan, 1997, s.24).

Öğretmen eğitim sisteminin en temel ögesidir. Bir ülkenin kalkınmasında nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumdaki huzur ve sosyal barışın sağlanmasında, bireylerin sosyalleştirilmesi ve toplumsal hayata hazırlanmasında, kültür ve değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında öğretmenler başrol oynamaktadır (Eskicumalı, 2002, s.9). Diğer yandan, eğitimin niteliği ve kalitesi, büyük ölçüde öğretmenlerin niteliğiyle doğru orantılıdır. Bu bakımdan, eğitim sistemi içinde görev alacak öğretmenlerin, gerek hizmet öncesinde, gerekse hizmet içinde iyi bir biçimde yetişmesi ve yetiştirilmesi eğitim hizmetlerinin kalitesi yönünden önem taşımaktadır (Celep, 2004, s.25). Alkan (1976, s.99), öğretmen yetiştirmede temel ilke ve prensipleri; ihtiyaca dönüklülük, yaratıcılık, çok boyutluluk, bireysel özgürlük, toplumsal duyarlılık, bilimsellik, ileriye dönük performans, öğretim alanı yeterliliği, program öğeleri kaynaşıklığı, program bütünlüğü, finansman ve etkenlik,

kubaşık yaklaşım ve araştırma-geliştirme olarak belirtmektedir.. Bu doğrultuda öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği tutum, davranış, bilgi ve becerinin kazanılması, öğretmen yetiştirme programlarının şu üç boyuta sahip olacak şekilde düzenlenmesini zorunlu hale getirmiştir. Genel Eğitim, Alan Bilgisi Eğitimi ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi (Celep, 2004, s.27). Bu üç boyuttan genel eğitim; öğretmen yetiştirme programlarının temel bazını oluşturur. Bu genel eğitim çalışmaları öğrenciye ortak öğrenim yaşantıları, kültürel bir temel, disiplinli bir fikrinsel yetenek, bir değerler sistemi temin ve çeşitli disiplinleri entegre eder. Bu fonksiyonu yerine getirebilmesi için, öğretmen yetiştirme programlarındaki genel eğitimin, her şeyden önce bireyin entelektüel, moral, duygusal ve fiziki bir varlık olarak kabul etmesi ve bireyde şu yetenekleri geliştirmeye çalışması gerekir.

- Kritik araştırma soruşturma ile düşünme kabiliyeti, genel bir görüş geliştirme, en yüksek potansiyele kadar kendi kendine büyüme, gelişme ve entelektüel tecrübe geliştirme.
- Sosyal duyarlılık geliştirme, genel bir hayat felsefesi kazanma, sosyal örgütlerden, kurallardan, yöntemlerden haberdar olmak, beşeri ve toplumsal değerleri anlamak.
- Bütün evreni tanımak, doğal bilimleri ve çeşitli disiplinleri anlamak, ve bunların birbiri ile olan ilişkilerini görebilmek ve fonksiyonel bilgi sağlamak.

Bu üç boyutlu bireysel gelişmenin yanında böyle bir genel eğitim öğretmen yetiştirmede sürekli bir süreç ve programın temel, birleştirici elemanı olmalıdır (Büyükkaragöz, 1998, s.10)

Öğretmen yeterli bir genel eğitim donanımında olmalıdır. Çünkü öğretmen öğrenciye çevresinde olan değişimleri karşılayabilecek nitelikte yeni davranışlar kazandırmakla yükümlüdür. Bu da öğretmen adaylarının geniş bir dünya görüşü ve genel kültüre sahip olmaları anlamına gelir. Öğretmenlerden beklenen sadece belirli bir alanda uzmanlık bilgisine sahip olması değil, insanı, toplumu ve dünyayı ilgilendiren bir takım sorunları görebilmesi ve bunlar için çözüm yolları düşünebilmesidir (Celep, 2004, s.27). Bu özelliklerin kazandırılması ise meslek adaylarına sunulan ortam ve olanaklara bağlıdır. Eğitim ortamı; öğrenme-öğrenme süreçlerinde bilgi iletme işleminin meydana geldiği ve öğrencinin konuyla etkileşimde bulunduğu personel, araç-gereç, tesis ve örgüt öğelerinden oluşan çevredir (Dönmez, 2002, s.86).

18. yüzyıla kadar, tüm dünya toplumlarında eğitim dini bir karaktere sahip olduğu için eğitim ve öğretim etkinliklerini din adamları yürütmüş, bu nedenle de öğretmen yetiştirmek için ayrı kurumlara gereksinim duyulmamıştır. 1789 Fransız Devrimi'nin getirdiği demokratik, laik ve pozitif bilimlere ağırlık veren eğitim anlayışı, geleneksel din adamı-öğretmen tipinden farklı, bağımsız bir öğretmenlik kurumunun doğuşuna zemin hazırlamıştır. 1794'te ise Fransız Devrimi öncüleri tarafından dünyanın ilk öğretmen okulu açılmıştır (Öztürk, 2002 s.38).

Türkiye'de Cumhuriyet dönemine gelinceye kadar

öğretmen ihtiyacı, açılan çeşitli kurslar gezici öğretmenlik uygulamaları ve medrese mezunu öğrencilerin görevlendirmeleri gibi yöntemlerle karşılanmaya çalışılmış; Cumhuriyetin ilanı ile birlikte öğretmen yetiştirme alanında yapılan çalışmalar hız kazanmıştır (Çınar, 2002, s.84). Cumhuriyet'in ilanından sonra, ortaöğretim kurumlarına öğretmen yetiştirmek üzere 1926 yılında Ankara Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü ve 1934'ten sonra da Teknik Öğretmen Okulları açılmıştır. 1940 yılına gelince Köy Enstitüleri kurulmuş daha sonra 1954 yılından itibaren Köy Enstitüleri İlköğretmen Okulları ile "İlköğretmen Okulu" adı altında birleştirilmiştir (Öztürk, 2002, s.39-40). Öğretmen yetiştirmedeki gelişmeler 1974'te lise sonrası iki yıllık Eğitim Enstitüleri'nin kurulmasıyla devam etmiş 1983'te YÖK ile öğretmen yetiştirme üniversitelere bırakılmıştır. Daha sonra Eğitim Enstitüleri, Eğitim Yüksekokulu adını almış ve 1990 yılında da tüm öğretmen adaylarının 4 yıllık lisans eğitimi almaları sağlanmıştır. Ortaöğretime öğretmen yetiştirme ise Mili Eğitim Bakanlığı'na bağlı Yüksek Öğretmen Okulu aracılığı ile yürütülmekteyken 1983 sonrasında üniversitelerin Eğitim Fakülteleri'ne devredilmiştir.

Eğitim Fakülteleri, 1982 yılında 2547 sayılı yüksek öğretim yasası gereği kurulmuş, ilk ve ortaöğretim öğretmen yetiştirme görevi bu fakülteler verilmiştir. Amacı gereği Eğitim Fakülteleri Milli Eğitim Bakanlığı'nın ihtiyaç duyduğu alanlarda öğretmen yetiştirmek üzere üniversitelere bağlı olarak kurulmuş eğitim kurumlarıdır (YÖK, 2005).

Eğitim kurumları toplumun eğitim gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulmuş hizmet örgütleridir. Eğitim kurumundaki eğitim, çağın gereklerine ve toplumun ihtiyaçlarına göre hazırlanmalı, zamanla gelişen ve değişen bilgiler ile yeniliğe ve gelişime her zaman açık olmalıdır. Bununla birlikte Eğitim kurumunun; donanımı, öğrencilerin temel ihtiyaçlarını karşılama düzeyi, öğretmen-öğrenci ilişkileri, sosyal etkinlik ve olanakların düzeyi, bireye eğitim programlarında yer alan hedef ve hedef davranışların kazandırmaya yönelik olmalıdır (Doğan, 2002, s.180). Eğitim kurumunun bu olanakları, donanımı ve çevresel koşullarla ilgili yetersizlikler, eğitimin niteliğini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Pehlivan, 2004, s.212).

Türkiye'de, öğretmenlik eğitiminin, bir tür ortaokul öğretmenliği eğitimi olarak başlamasında 76 yıl; dal öğretmenliğinin başlamasından 57 yıl sonra, öğretmenliğin yasayla meslek olarak tanınıp tanımlanmasının hemen ardından 01 Kasım 1924'te, Ankara'da, Musiki Muallim Mektebi'nin açılmasıyla "müzik öğretmenliği eğitimi" de başlamış oluyordu. O günden bu güne kesintisiz sürdürülen müzik öğretmenliği, bu süreçte değişik evrelerden geçerek bazen yavaş bazen hızlı, fakat bazı kısa süreli duraklama ve gerilemelerin dışında, sürekli bir gelişim göstermiştir. Geride kalan bu süre içinde 1924'te kurulan Musiki Muallim Mektebi'nden, 1937'de Gazi Terbiye Enstitüsü Müzik Bölümü'ne ve 1960'lardan itibaren Eğitim Enstitülerinde müzik bölümlerine, 1978-79'daki düzenlemelerle Yüksek Öğretmen Okulları Müzik Bölümlerine ve 1980'deki

köklü bir düzenlemeyle üniversitelere bağlı Eğitim Fakülteleri, Müzik Eğitimi Bölümleri'ne gelinmiştir (Uçan, 1997 s.214). Bugünkü adıyla ise Eğitim Fakülteleri, Güzel Sanatlar Eğitimi, Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı olarak müzik öğretmeni yetiştirmektedir.

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 1998 yılında açılmış ve 1998-99 eğitim-öğretim yılında öğretimine başlamıştır. Ana Bilim Dalı, eğitim ve öğretimini ilk 5 yıl süresince eğitim fakültesi binası içerisinde yürütmüş, 2003 Mart ayında ise eğitim fakülte binasından uzak ayrı bir binaya taşınmıştır. Halen eğitim ve öğretimi bu binada devam etmektedir.

Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı; eğitim fakültesi, müzik öğretmenliği öğrencilerinin, eğitim fakültesi ortamı dışında başka bir binada eğitim görmelerinin, aynı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin yetişmeleri üzerine etkilerini kendi görüşleri temelinde ortaya koymaktadır.

Yöntem

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2007-2008 Eğitim Öğretim Yılı, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi, Müzik ABD' de okuyan öğrencilerin tümüdür (96 öğrenci). Evrenden örneklem alma işleminde, oransız küme örnekleme (Karasar, 2001) yöntemi izlenmiştir. Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi, Müzik ABD' de okuyan öğrencilerin tamamı rastlantısal örneklem tekniği ile örnekleme dâhil edilmiş, ancak anketi doğru doldurma, anketin uygulanması esnasında okulda bulunmama gibi nedenlerle, anket toplam 84 öğrenciye uygulanabilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin; Cinsiyet değişkeni açısından dağılımları; Bay: 37, Bayan:47, Yaş değişkeni açısından dağılımları; 18-22 yaş: 46, 23-Üstü: 38, Başarı düzeyleri

açısından dağılımları; Orta: 42, İyi: 42, Sınıf düzeyleri açısından dağılımları; 1.sınıf: 22, 2.sınıf: 22, 3.sınıf: 21, 4.sınıf: 19, şeklindedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada nicel veri toplama tekniği kullanılmıştır. Derslik değiştirmenin öğrenciler üzerindeki etkilerini ölçmek üzere üçlü Likert Tipi (Karasar, 2001) *Katılıyorum, Kısmen Katılıyorum, Katılmıyorum* tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçek oluşturulurken ilk olarak, araştırmacı tarafından ilgili yerli ve yabancı alanyazın incelenmiştir. İnceleme sonucunda belirlenen 25 maddelik ölçek formu ön uygulama ve uzman kişilerin görüşleri sonrasında 15 maddelik bir şekle dönüştürülmüştür. Araştırmada istatistiksel teknik olarak, frekans, yüzde, ortalama, standart sapma ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır.

Verilerin işlenmesinde; seçeneklere göre kodlanan puan aralığı (SKPA); (3-1=2), (2/3=0.66)' dır. Yüzde, Frekans, Aritmetik Ortalama, T-Testi ve Tek Yönlü Varyans, İstatistiksel Analiz Teknikleri kullanılmıştır. Bunun için SPSS paket programından yararlanılmıştır.

Çizelge 1

Seçeneklere Göre Kodlanan Puan Aralığı

Katılmıyorum	1.00 - 1.66
Kısmen Katılıyorum	1.66 - 2.33
Çok Katılıyorum	2.33 - 3.00

Bulgular

Ankete Verilen Yanıtların Dağılımları

Bu bölümde ankete verilen yanıtların aritmetik ortalamalarına ve standart sapma sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 1

Anket Maddeleri Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları

Anket Maddeleri	AO	SS
Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; öğretmenlik mesleğine güdülenmemi engellediğini düşünüyorum.	2.37	.74
Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; fakülte içindeki öğretmenlik mesleğine yarar sağlayacağı faaliyetlerden uzaklaştığımı düşünüyorum (konferans, panel, seminer v.b.).	2.4286	.74
Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; etkili bir müzik öğretmeni olabilmenin gerektirdiği çok yönlü yetişmeme engel olduğunu düşünüyorum (genel bilgi ve kültür alanında).	2.4524	.78
Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; kendimi öğretmenlik mesleğinden ziyade sanatçı / müzisyenliğe hazırlanıyor gibi hissettirdiğini düşünüyorum.	2.2500	.75
Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; alan dışı öğretmenlerimizden yeterince yararlanmamızı engellediğini düşünüyorum.	2.7024	.61
Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; ortak kullanım alanlarının yarattığı sosyal ortamlardan uzaklaştırdığını düşünüyorum.	2.6429	.61
Fakülte binası/ortamdan uzak oluş; arkadaş çeşitliliğini azalttığımı düşünüyorum.	2.7143	.57
Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; başka alan / dallardaki öğrenci arkadaşlarla ortak faaliyetler geliştirme olanağına olumsuz etkilerde bulunduğunu düşünüyorum.	2.6905	.63
Fakülte binası ortamının bizim dışı açılan penceremiz olduğunu ve uzaklığın bu pencereyi kapattığını düşünüyorum	2.3690	.74
Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; gerek fakülte, gerek üniversite sosyal faaliyetlerinden uzaklaştırdığımı düşünüyorum. (Konser, spor, tiyatro v.b.)	2.0833	.74
Fakülte binası / ortamına uzak oldukça kendimi fakülteye yabancılaşmış hissediyorum.	2.3095	.69
Fakülte binası / ortamına uzak oldukça giderek daha fazla içime kapandığımı düşünüyorum.	1.8452	.84
Müzik eğitimi binasında "aynı düşünüşe sahip" arkadaşların beni yalnızlaştırdığını düşünüyorum.	2.0476	.79
Müzik eğitimi binasında (bireysel paylaşım) beni dinleyecek farklı kişilerin olmayışı (az oluşu) bende bireysel doyumsuzluk oluşturduğunu düşünüyorum.	2.0833	.74
Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; kendimi kanıtlanma olanaklarından uzaklaştırdığımı düşünüyorum.	2.0100	.76
Genel	2.0330	.45

Seçeneklere göre kodlanan puan aralıklarına göre (Çizelge-1) “Çok Katılıyorum” düzeyinde bulunan aritmetik ortalamalarına göre, en fazla puan alandan en aza doğru anket maddeleri sıralandığında şu tablo ortaya çıkmaktadır. Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; arkadaş çeşitliliğini azalttığını düşünüyorum (AO=2.7143; SS=0.5719), Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; alan dışı öğretmenlerimizden yeterince yararlanmamızı engellediğini düşünüyorum (AO=2.7024, SS=0.6166), Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; başka alan / dallardaki öğrenci arkadaşlarla ortak faaliyetler geliştirme olanağına olumsuz etkilerde bulunduğunu düşünüyorum (AO=2.6905, SS=0.6396), Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; ortak kullanım alanlarının yarattığı sosyal ortamlardan uzaklaştırdığını düşünüyorum (AO=2.6429, SS=0.6140), Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; etkili bir müzik öğretmeni olabilmenin gerektirdiği çok yönlü yetişmeye engel olduğunu düşünüyorum (genel bilgi ve kültür alanında) (AO=2.4524, SS=0.7824), Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; fakültedeki öğretmenlik mesleğine yarar sağlayacağı faaliyetlerden uzaklaştığımı düşünüyorum (konferans, panel, seminer v.b.) (AO=2.4286, SS=0.7491), Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; öğretmenlik mesleğine güdülenmemi engellediğini düşünüyorum (AO=2.3690, SS=0.7409), Fakülte binası ortamının bizim dışı açılan penceremiz olduğunu ve uzaklığın bu pencereyi kapattığını düşünüyorum (AO=2.3690, SS=0.7409) dir.

Seçeneklere göre kodlanan puan aralıklarına göre (Çizelge-1) “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde bulunan aritmetik ortalamalarına göre, en fazla puan alandan en aza doğru anket maddeleri sıralandığında şu tablo ortaya çıkmaktadır. Fakülte binası / ortamına uzak oldukça kendimi fakülteye yabancılaşmış hissediyorum (AO=2.3090, SS=0.6938), Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; kendimi öğretmenlik mesleğinden ziyade sanatçı / müzisyenliğe hazırlanıyor gibi hissettirdiğini düşünüyorum (AO=2.2500, SS=0.7585), Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; gerek fakülte, gerek üniversite sosyal faaliyetlerinden uzaklaştırdığını düşünüyorum. (Konser, spor, tiyatro v.b.) (AO=2.0833, SS=0.7478), Müzik eğitimi binasında (bireysel paylaşım) beni dinleyecek farklı kişilerin olmayışı (az oluşu) bende bireysel doyumsuzluk oluşturduğunu düşünüyorum (AO=2.0833, SS=0.747), Müzik eğitimi binasında "aynı düşünüşe sahip" arkadaşların beni yalnızlaştırdığını düşünüyorum (AO=2.0476, SS=0.7901), Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; kendimi kanıtlanma olanaklarından uzaklaştırdığını düşünüyorum (AO=2.0100, SS=0.7683), Fakülte binası / ortamına uzak oldukça giderek daha fazla içime kapandığımı düşünüyorum (AO=1.8452, SS=0.8430).

Anket maddeleri aritmetik ortalama ve standart sapma

değerlendirme sonuçlarında, Fakülte binası / ortamından uzak oluş arkadaş çeşitliliğini azalttığını düşünüyorum maddesinin “Çok Katılıyorum” düzeyindeki maddeler içinde en yukarıda olması dikkat çekicidir. Bireyin, sosyal ve bireysel gelişimleri üzerinde arkadaş çeşitliliğinin önemli bir etken olduğu düşünülürse, arkadaş çeşitliliği azlığının öğrenciler üzerinde olumsuzluk yaratan birincil etken olduğu söylenebilir.

Diğer yandan anket maddeleri değerlendirme sonucunda; Fakülte binası / ortamından uzak oldukça kendimi fakülteye yabancılaşmış hissediyorum. “Kısmen Katılıyorum” düzeyindeki maddeler içinde en fazla puan alması ise düşündürücüdür. Fakülteye yabancılaşmış olmak, öğretmenlik mesleğine de yabancılaşma anlamına gelir. Bu bağlamda, öğretmenlik mesleği özel mesleki yeterlilikleri, gerektirir. Öğretmenin bir alanı ya da konuyu çok iyi bilmesi, öğretimin ön koşulu olmasına karşılık, başarılı bir öğretim için yeterli değildir. Öğretmen bildiğini nasıl öğreteceğini de bilmelidir. Bir öğretmenin bir alanda, uzmanlık bilgisine sahip olması yanında, aynı zamanda öğretmenlik mesleği ile ilgili bazı bilgi ve becerilere de gereksinim vardır (Celep, 2004, s.28). Bunun tümü de derslerle edinilmez ders dışındaki etkileşimlerin de bu süreçte olumlu etkileri olabilir.

Anket maddeleri aritmetik ortalama ve standart sapma değerlendirme sonuçlarının, tümüne dönük derecelendirmesi ise, (AO=2.0330, SS=0.4590) “Kısmen Katılıyorum” düzeyindedir. Seçeneklerin, Kodlanan Puan Aralıkları Ölçütünde, öğrenciler anket sorularına kısmen katılmaktadırlar. Buna göre fakülte binası / ortamından uzak oluş bu bölüm öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin yetişmeleri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine Göre Ankete Verdikleri Yanıtların Farklılıkları

Bu bölümde öğrencilerin kişisel özelliklerine göre ankete verdikleri yanıtların farklılıkları yer almaktadır. Burada öğrencilerin yanıtlarında anlamlı farklılık taşıyan anket ifadelerinin T-Testi ve varyans sonuçlarına yer verilmiştir.

Cinsiyete Göre Farklılıklar: Cinsiyete göre farklılık gösteren maddeler; fakülte binası / ortamından uzak oluş etkili bir müzik öğretmeni olabilmenin gerektirdiği çok yönlü yetişmeye engel olduğunu düşünüyorum. (Bay; AO=2.3243, SS=0.8516) (Bayan; AO=2.5532, SS=0.7165), müzik eğitimi binasında (bireysel paylaşım) beni dinleyecek farklı kişilerin olmayışının (az oluşu) bende bireysel doyumsuzluk oluşturduğunu düşünüyorum (Bay; AO=2.1351, SS=0.8220) (Bayan; AO=2.0426, SS=0.6902) dir.

Tablo 2
Yanıtların Cinsiyete Göre Farklılık t-Testi Sonuçları

Anket Maddeleri	Cinsiyet	N	AO	SS	Sd	t-testi	Anlamlılık (p)
Fakülte binası / ortamdaki uzak oluş; etkili bir müzik öğretmeni olabilmenin gerektirdiği çok yönlü yetişmeye engel olduğunu düşünüyorum (genel bilgi ve kültür alanında).	Bay	37	2.3243	.85	82	1.3	.04
	Bayan	47	2.5532	.71			
Müzik eğitimi binasında (bireysel paylaşım) beni dinleyecek farklı kişilerin olmayışı (az oluşu) bende bireysel doyumuzluk oluşturduğunu düşünüyorum.	Bay	37	2.1351	.82	82	.56	.03
	Bayan	47	2.0426	.69			

p<.05

Tablo incelendiğinde, Fakülte binası/ortamdan uzak oluş; etkili bir müzik öğretmeni olabilmenin gerektirdiği çok yönlü yetişmeye engel olduğunu düşünüyorum (genel bilgi ve kültür alanında) maddesine daha fazla puan verildiği görülmektedir (AO = 2.3243, t puanı = -1.337, p<0.48). Bu maddeden çok yönlü yetişmeye bayanların daha fazla önem verdiği sonucuna gidilebilir.

Müzik eğitimi binasında (bireysel paylaşım) beni dinleyecek farklı kişilerin olmayışı (az oluşu) bende bireysel doyumuzluk oluşturduğunu düşünüyorum maddesine de bayların daha fazla puan verildiği görülmektedir. (AO = 2.1351, t puanı = 0.561, p<0.036). Burada ise bireysel paylaşım eksikliğinin bay öğrenciler üzerinde olumsuz yönde etkili olduğu sonucu çıkarılabilir.

Yaşa Göre Farklılıklar: Yaşa göre farklılık gösteren maddeler, Fakülte binası/ortamdan uzak oluş; fakülte içindeki öğretmenlik mesleğine yarar sağlayacağı faaliyetlerden uzaklaştığımı düşünüyorum (konferans, panel, seminer v.b.) (18-22; AO = 2.5870; SS = 0.6524), (23-Üstü; AO = 2.2368, SS = 0.8198). Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; etkili bir müzik öğretmeni olabilmenin gerektirdiği çok yönlü yetişmeye engel olduğunu düşünüyorum (genel bilgi ve kültür alanında) (18-22; AO = 2.7174; SS = 0.5442), (23-Üstü; AO = 2.1316, SS = 0.9056). Fakülte binası / ortamına uzak oldukça giderek daha fazla içime kapandığımı düşünüyorum (18-22; AO = 1.8043; SS = 0.7780), (23-Üstü; AO = 1.8947, SS = 0.9238) şeklindedir.

Tablo-3
Yanıtların Öğrencilerin Yaşına Göre Farklılık t-Testi Sonuçları

Anket Maddeleri	Yaşınız	N	AO	SS	df	t-testi	Anlamlılık (p)
Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; fakülte içindeki öğretmenlik mesleğine yarar sağlayacağı faaliyetlerden uzaklaştığımı düşünüyorum (konferans, panel, seminer v.b.).	18-22	46	2.5870	.65	82	2.180	.03
	23-Üstü	38	2.2368	.81			
Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; etkili bir müzik öğretmeni olabilmenin gerektirdiği çok yönlü yetişmeye engel olduğunu düşünüyorum (genel bilgi ve kültür alanında).	18-22	46	2.7174	.54	82	3.662	.00
	23-Üstü	38	2.1316	.90			
Fakülte binası / ortamına uzak oldukça giderek daha fazla içime kapandığımı düşünüyorum.	18-22	46	1.8043	.77	82	-.48	.02
	23-Üstü	38	1.8947	.92			

p<.05

Tablo-3 incelendiğinde, Fakülte binası/ortamdan uzak oluş; fakülte içindeki öğretmenlik mesleğine yarar sağlayacağı faaliyetlerden uzaklaştığımı düşünüyorum (konferans, panel, seminer v.b.) maddesine 18 -22 yaşta öğrencilerin daha fazla puan verdikleri görülmektedir. (AO = 2.5870; t puanı = 2.180; p<0.032). Burada yaşça daha genç öğrencilerin sınıflarının 1. veya 2. sınıf olduğu düşünülürse, 1. ve 2. sınıf öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı daha ilgili oldukları söylenebilir. Buradan yaş ve sınıfın büyümesiyle birlikte öğrencilerdeki öğretmelik mesleğine olan ilginin azalmakta olduğu sonucu çıkarılabilir.

Fakülte binası/ortamdan uzak oluş; etkili bir müzik öğretmeni olabilmenin gerektirdiği çok yönlü yetişmeye engel olduğunu düşünüyorum (genel bilgi ve kültür alanında) maddesine de yine 18 - 22 yaşta öğrencilerin daha fazla puan verdikleri görülmektedir (AO = 2.7174; t

puanı = 3.662; p<0.000). Burada da yaşça daha genç öğrencilerin, çok yönlü yetişmeye daha açık oldukları ve mevcut sorunun kendileri için bir olumsuzluk olduğunu daha çok düşündükleri söylenebilir.

Fakülte binası / ortamına uzak oldukça giderek daha fazla içime kapandığımı düşünüyorum maddesine 23-üstü öğrencilerin daha fazla puan verdikleri görülmektedir (AO = 1.8947; t puanı = -0.487; p<0.026). Bu öğrencilerin, giderek içine kapanmaları uzun süre aynı ortamda bulunmanın onları yalnızlaştırdığı düşüncesine sahip olmalarına bağlanabilir.

Başarı Düzeylerine Göre Farklılık: Başarı düzeylerine göre farklılık gösteren madde; Fakülte binası / ortamdan uzak oluş; başka alan/dallardaki öğrenci arkadaşlarla ortak faaliyetler geliştirme olanağına olumsuz etkilerde bulunduğunu düşünüyorum (Orta; AO = 2.8333, SS = 0.4371)' dir.

Tablo 4
Yanıtların Öğrencilerin Başarı Düzeyine Göre Farklılık t-Testi Sonuçları

Anket Maddeleri	Başarı Düzeyiniz	N	AO	SS	df	t- testi	Anlamlılık (p)
Fakülte binası / ortamdaki uzak oluş; başka alan / dallardaki öğrenci arkadaşlarla ortak faaliyetler geliştirme olanağına olumsuz etkilerde bulunduğunu düşünüyorum.	Orta	42	2.8333	.43	82	2.088	.00
	İyi	42	2.5476	.77			

p<,05

Tablo-4' de Fakülte binası/ortamdan uzak oluş; başka alan/dallardaki öğrenci arkadaşlarla ortak faaliyetler geliştirme olanağına olumsuz etkilerde bulunduğunu düşünüyorum maddesine başarı düzeyi orta seviyede olan öğrencilerin daha fazla puan verdikleri görülmektedir. (AO = 2.8333, t puanı = 2.088, p<0.000). Bu öğrencilerin orta düzeyde başarı göstermeleri, başka alandaki

öğrencilerle ortak faaliyetler yapamayışlarına yorumlanabilir.

Sınıflara Göre Farklılık: Burada; anket maddeleri açısından sınıflara göre farklılık varyansı analiz sonuçları ve aralarında farklılık olan sınıfların tablo değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 5
Sınıflara Göre Farklılık Varyansı

	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F-Testi	Anlamlılık
Fakülte binası / ortamdaki uzak oluş; fakülte içindeki öğretmenlik mesleğine yarar sağlayacağı faaliyetlerden uzaklaştığını düşünüyorum (konferans, panel, seminer v.b.).	Gruplar Arası	6.451	3	2.150. 502	4.288
	Gruplar İçi	40.121	80		
	Toplam	46.571	83		
Fakülte binası / ortamdaki uzak oluş; etkili bir müzik öğretmeni olabilmenin gerektirdiği çok yönlü yetişmeme engel olduğunu düşünüyorum (genel bilgi ve kültür alanında).	Gruplar Arası	7.621	3	2.540. 540	4.706
	Gruplar İçi	43.188	80		
	Toplam	55.810	83		
Müzik eğitimi binasında (bireysel paylaşım) beni dinleyecek farklı kişilerin olmayışı (az oluşu) bende bireysel doyumunsuzluk oluşturduğunu düşünüyorum.	Gruplar Arası	4.775	3	1.592. 521	3.058
	Gruplar İçi	41.642	80		
	Toplam	46.417	83		

p<,05

Tablo 6
Aralarında Farklılık Olan Sınıflar

	N	Anlam	SS
Fakülte binası / ortamdaki uzak oluş; fakülte içindeki öğretmenlik mesleğine yarar sağlayacağı faaliyetlerden uzaklaştığını düşünüyorum (konferans, panel, seminer v.b.).	1.Sınıf	22	2.6818
	2.Sınıf	22	2.1818
	3.Sınıf	21	2.7143*
	4.Sınıf	19	2.1053*
Fakülte binası / ortamdaki uzak oluş; etkili bir müzik öğretmeni olabilmenin gerektirdiği çok yönlü yetişmeme engel olduğunu düşünüyorum (genel bilgi ve kültür alanında).	1.Sınıf	22	2.8636**
	2.Sınıf	22	2.4545
	3.Sınıf	21	2.4286
	4.Sınıf	19	2.0000**
Müzik eğitimi binasında (bireysel paylaşım) beni dinleyecek farklı kişilerin olmayışı (az oluşu) bende bireysel doyumunsuzluk oluşturduğunu düşünüyorum.	1.Sınıf	22	2.3182***
	2.Sınıf	22	2.0455
	3.Sınıf	21	2.2381
	4.Sınıf	19	1.6842***

(*),(**),(***) Tukey b testi sonucu anlamlı farklılık olan sınıflar

Tablo 5 incelendiğinde 3. ve 4. sınıfların, Fakülte binası/ortamdan uzak oluş; fakülte içindeki öğretmenlik mesleğine yarar sağlayacağı faaliyetlerden uzaklaştığını düşünüyorum (konferans, panel, seminer v.b.) maddesine bakışı (p<0.007) düzeyinde farklıdır. (3.sınıf; AO = 2.7143, SS = 0.5606) (4.sınıf; AO = 2.1053; SS = 0.9366). Burada 3. sınıfların bu maddeye daha fazla puan verdikleri görülmektedir.

1. ve 4. sınıfların, Fakülte binası/ortamdan uzak oluş; etkili bir müzik öğretmeni olabilmenin gerektirdiği çok yönlü yetişmeme engel olduğunu düşünüyorum (genel bilgi ve kültür alanında) maddesine bakışı (p<0.004) düzeyinde farklıdır. (1.sınıf; AO = 2.8636, SS = 0.3513)(4.sınıf; AO = 2.0000, SS = 1.0000). 1. sınıflar bu

maddeye daha çok puan vermişlerdir.

1. ve 4. sınıfların, Müzik eğitimi binasında (bireysel paylaşım) beni dinleyecek farklı kişilerin olmayışı (az oluşu) bende bireysel doyumunsuzluk oluşturduğunu düşünüyorum maddesine bakışı (p<0.033) düzeyinde farklıdır. (1.sınıf; AO = 2.3182, SS = 0.6463)(4.sınıf; AO = 1.6842, SS = 0.8201). Bu maddeye 1. sınıfların daha çok puan verdikleri görülmekte.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; bina/ortamdan uzak olmak öğrencilerin kendi görüşlerine göre öğretmen olarak yetişmelerinde olumsuzluk yaratmaktadır. Bu durum öğretmenlik mesleğinin

gerektirdiği çok yönlü gelişmeye olumsuz yönde etkide bulunabilir. Öğretmenlerden beklenen, sadece belirli bir alanda uzmanlık bilgisine sahip olması değil, insanı, toplumu ve dünyayı ilgilendiren birtakım sorunları görebilmesi ve bunlar için çözüm yolları düşünebilmesidir. Diğer yandan öğretmenin bir alanı ya da konuyu çok iyi bilmesi, öğretimin ön koşulu olmasına karşılık başarılı bir öğretim işi için yeterli bir meslek bilgisine de sahip olması gerekir. Bu sonuca göre biri uzun diğeri de kısa vadeli olmak üzere iki öneride bulunulabilir.

Uzun vadeli olarak, ses teknolojisinin gelişiminin bugünkü durumu temelinde Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Öğretmenliği Bölümünü fakülte binasıyla birleştirmeye doğru bir uygulamaya gidilebilir. Öte yanda benzer özellik gösteren diğer üniversite fakültelerinde de aynı uygulama önerilebilir. Çalışma sonuçlarına bağlı olarak ise kısa vadede önerilebilecekler şunlar olabilir; Müzik öğretmeni adaylarının büyük çoğunluğu fakülte binası/ortamından uzak oluşun, öğretmenlik mesleğine güdülenmede engel olduğunu, öğretmenlik mesleğine yarar sağlayıcı faaliyetlerden, (konferans, panel, seminer v.b.) uzaklaştırdığını ve etkili bir müzik öğretmeni olabilmenin gerektirdiği çok yönlü yetişmeye engel olduğunu düşünmektedir. Bu sonuca göre; bu tür, mesleğe yönelik faaliyetlerin, bu bölümlerle de yapılması ve tüm öğrencilerin bu faaliyetlere aktif olarak katılımının sağlanması, öğrencilerin büyük çoğunluğu uzaklığı; ortak kullanım alanlarının yarattığı sosyal ortamlardan uzaklaştırdığını, arkadaş çeşitliliğini azalttığını, başka alan/dallardaki öğrenci arkadaşlarla ortak faaliyet geliştirme olanağının olumsuz şekilde etkilediği yönünde düşünmektedir. Buna göre; bu bölüm öğrencileri diğer alanlardaki öğrenciler ile ortak sosyal etkinlikler yapmaya özendirilmeli, konser, sergi, dinleti gibi etkinlikler fakültenin ortak kullanım alanlarında gerçekleştirilmelidir.

Müzik öğretmeni adaylarının çoğu, fakülte ortamını dışı açılan bir pencere olarak görmekte, uzaklığın ise bu pencereyi kapattığını düşünmektedir. Diğer yandan, adaylar fakülte ortamına uzak oldukça kendilerini fakülteye yabancılaşmış gibi hissetmektedirler. Buna göre; alan derslerinin dışındaki diğer bütün derslerin fakülte binasında yapılması önerilebilir. Diğer yandan öğrencilerin çoğunluğu fakülte ortamından uzak oluşun alan dışı öğretmenlerimizden yeterince yararlanmamızı engellediği yönünde düşünmektedir. Bunun için bu bölüm öğrencileri alan dışı öğretmenleri ile ortak çalışma (ödev, tez, proje v.b.) yapmaya yönlendirilebilir.

Adaylar, fakülte ortamına uzak oldukça giderek daha fazla içime kapandığını düşünüyorum, müzik eğitimi binasında aynı düşünüşe sahip arkadaşların beni yalnızlaştırdığını, beni dinleyecek farklı kişilerin olmayışı bende bireysel doyumsuzluk oluşturduğunu, kendimi kanıtlanma olanaklarından uzaklaştırdığını düşünüyorum maddelerine kısmen katılmaktadırlar. Bu sonuca göre bu öğrencilerin fakülte bünyesinde oluşturulan sosyal gruplar (klüpler, topluluklar, v.b.) içerisinde etkin bir biçimde rol almaları sağlanmalıdır.

Son olarak müzik öğretmeni adayları, fakülte ortamından uzak oluş öğretmenlik mesleğinden ziyade sanatçı/müzişyenliğe hazırlanıyor gibi hissettirdiğini düşünüyorum maddesine kısmen katılmaktadırlar. Öğrencilerin, sanatçı (müzişyen) yetiştiren Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinden farklı olarak kendilerini bir öğretmen adayı olarak hissetmeleri için kendi fakülte ortamlarına yakın olmaları gerektiği söylenebilir.

Kaynakça

- Başaran, İ. E. (1983). *Eğitime giriş*. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.
 Büyükkaragöz, S. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Konya: Mikro.
 Celep, C. (Ed.). (2004). *Meslek olarak öğretmenlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.
 Çınar, İ. (2002). Eğitimin tarihsel temelleri. E. Toprakçı (Ed.), *Eğitim üzerine* (sl. 45-71). Ankara: Ütopya.
 Doğan, İ. (2002). Eğitim sosyal (toplumsal) temelleri. Y. Özden (Ed.), *Öğretmenlik mesleğine giriş* (sl. 144-174). Ankara: Pegem A.
 Dönmez, B. (2002). Bir eğitim kurumu olarak okul. Y. Özden (Ed.), *Öğretmenlik mesleğine giriş* (sl. 86-107). Ankara: Pegem A.
 Eskicumalı, A. (2002). Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği. Y. Özden (Ed.), *Öğretmenlik mesleğine giriş* (sl. 2-27). Ankara: Pegem A.
 Fidan, N. ve Erdem, M. (1992). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Repa Eğitim Yayınları.
 Hacıoğlu, F. ve Aklan, C. (1997). *Öğretmenlik uygulamaları*. Ankara: Alkım.
 Kaptan, S. (1983). *Bilimsel araştırma teknikleri*. Ankara: Tekışık.
 Karasar, N. (2001). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.
 Öztürk, S. (2002). Öğretmenliğin mesleki temelleri. E. Toprakçı (Ed.), *Eğitim üzerine* (sl. 17-38). Ankara: Ütopya.
 Pehlivan, K. (2004). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve okul tutumları arasındaki ilişki. V. Sönmez (Ed.), *Eğitim araştırmaları* (sl. 211-218). Ankara: Anı.
 Toprakçı, E. (2002). Eğitimin bilimsel temelleri. E. Toprakçı (Ed.), *Eğitim üzerine* (sl. 119-142). Ankara: Ütopya.
 Toprakçı, E. (2004). *Sınıf örgütünün yönetimi*. Ankara: Ütopya.
 Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
 Yüksek Öğretim Kurumu. (2008). Erişim tarihi: 24 Nisan 2008, <http://www.yok.gov.tr>
 Yücel, C. (2004). Eğitimle ilgili temel kavramlar. C. Celep (Ed.), *Meslek olarak öğretmenlik* (sl. 1-22). Ankara: Anı.

Kabul Tarihi: 22 Aralık 2009